

Beleidsvoorstel

Beleidsvoorstel richt zich tot verkiezingen van 9 juni 2024 <ul style="list-style-type: none">☐ Europese verkiezingen☐ federale verkiezingen☒ regionale verkiezingen	13 oktober 2024: lokale verkiezingen <ul style="list-style-type: none">☒ provincieraadsverkiezingen☒ gemeenteraadsverkiezingen
☐ Alle niveau's (van Schumanplein over wetstraat tot dorpsstraat)	

Ruimte voor landbouw

<p>BELEIDSVORSTEL, DE OPLOSSING</p> <p><u>RUIMTELIJK BELEID</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Ontwikkel een beleid waarbij het uitgangspunt is dat iedere ruimtegebruiker in zijn eigen bestemming blijft. De ruimtebalans uit het RSV (750.000ha) vormt hierbij de leidraad. Vanuit de vaststelling dat er momenteel 40.000ha natuur in landbouwgebied aanwezig is en omgekeerd 44.000ha landbouw in natuurgebied aanwezig is zijn hier mogelijkheden om het gebruik te rationaliseren. Gebruik geen kunstgrepen die tot bijkomende claims kunnen leiden in het agrarisch gebied, bv. door overdrukken natuurverweving en AGEB onder de gebiedscategorie 'overig groen' te plaatsen.2. Gebruik planologische ruil als prioritair instrument.3. Erken het belang van voldoende agrarisch gebied ifv voedselvoorziening en waar verschillende actoren hun ambities komen realiseren.4. Zorg dat het landbouwgebied decretaal beschermd wordt en gevrijwaard ten behoeve van landbouw. Belangrijk is dat een beleid wordt gevoerd waarbij de financiële en juridische druk op landbouw daalt, met inbegrip van druk vanuit het overheidsbeleid (aankoopbeleid van de overheid, subsidies voor bebossing en aankoop...).5. De Vlaamse overheid koopt definitief geen gronden meer aan in herbevestigd agrarisch gebied (HAG), AG na RUP en agrarisch gebied (AG).6. Stem ook de aankoopsubsidies, de aanplant- en beheersubsidies voor de terreinbeherende verenigingen en lokale besturen ifv natuur en bebossing hierop af.7. Voorzie een verplicht en bindend advies vanuit het Agentschap Landbouw en Zeevisserij bij aanvragen voor bebossingsvergunningen. <p><u>LANDSCHAPSBELEID</u></p> <ol style="list-style-type: none">8. Erken dat het landschapsbeleid in landbouwgebied wordt uitgevoerd voor en door landbouwers, samen met andere actoren. Het vertrekt daarbij vanuit de focus op voedselproductie en het landbouwlandschap. Voedsellandschappen bieden daarvoor nuttige inspiratie. Het is daarbij geenszins de bedoeling om bovenop bestaande landschapsafbakeningen een nieuw soort park of landschap te gaan erkennen, wel om de concepten te integreren in het huidige landschapsbeleid.

ALGEMEEN KADER EN TOELICHTING

Open ruimte is schaars in Vlaanderen. De verstedelijking in Vlaanderen, de zonevreemde activiteiten in agrarisch gebied, de doorwerking van sectorale regelgeving en de stijgende grondprijzen, zetten de ruimte voor landbouwactiviteiten sterk onder druk.

Hoeveel ruimte landbouw nodig heeft, hangt af van diverse factoren en kan moeilijk worden becijferd. Het vereiste aantal hectares voor landbouw is een optelsom van individuele ondernemingsnoden. Vanuit strategisch oogpunt wordt het evenwel steeds relevanter om zowel als lidstaat als op Europees niveau landbouwgrond voldoende te beschermen in functie van voedselproductie.

Er leven heel wat maatschappelijke verwachtingen over de invulling en beheer van de schaarse open ruimte en het landschap. De burger wil de open ruimte gebruiken voor recreatie, waterberging, landschapsbeleving, natuur en voedselproductie. Dit leidt tot heel wat gebiedsgerichte initiatieven zoals Water-Land-Schappen of de erkenning van landschapsparken. Hoewel landbouw nog steeds de grootste ruimtegebruiker in Vlaanderen is, vertrekken deze initiatieven meestal vanuit verwachtingen vanuit andere beleidsdomeinen en sectoren dan land- en tuinbouw. Het economische landbouwgevegeven wordt dan ondergeschikt aan de andere doelstellingen. Nochtans werken heel wat land- en tuinbouwers zelf ook dag in dag uit aan de inrichting en beheer van het landschap.

Er is dus nood aan 1) een aanpak die het landbouwgebied in Vlaanderen beschermt en vrijwaart voor landbouwactiviteit en 2) een landschapsbeleid dat de eigenheid van de sector erkent en daar op een positieve manier mee aan de slag gaat.

CONTEXT EN ANALYSE

RUIMTELIJK BELEID

Het landbouwareaal in Vlaanderen is al jaren dalend. In 1980 bedroeg de totale cultuuroppervlakte 634.990 ha. In 2022 rest er nog 619.806ha (bron: STATBEL). Het landbouwareaal neemt gestaag af.

Hoeveel ruimte landbouw nodig heeft, hangt af van diverse factoren en kan moeilijk worden becijferd. Het vereiste aantal ha voor landbouw is dan ook een optelsom van individuele ondernemingsnoden.

Diverse beleidsdoelstellingen en particulier gebruik leggen een claim op het agrarisch gebied. Zo wordt ongeveer 20% van de oppervlakte van het agrarisch gebied oneigenlijk gebruikt.

Hierdoor is de waarde van landbouwgrond fors gestegen: de grondprijs is hoger dan de agrarische waarde van de grond. De agrarische vraag naar grond concurreert immers met de toenemende vraag vanuit woningbouw, infrastructuur, industrie, natuur en recreatie die landbouwgrond onttrekken aan de agrarische sector.

De Vlaamse regering besliste om tijdens de regeerperiode 2019-2024 4000ha bijkomende bos te realiseren, in eerste instantie in groene bestemmingen. Bijna 65% van de aankopen gebeurden echter in het agrarisch gebied. Een goede ruimtelijke afweging waarbij rekening wordt gehouden met de landbouwimpact, zoals voorzien is in het AGNAS-proces, wordt hier dus niet uitgevoerd. Tegelijkertijd zien we dat in ruimtelijke processen overdrukken natuurverwerving en AGEB worden afgebakend onder de rubriek 'overig groen', waar juridisch vragen bij gesteld kunnen worden en bijgevolg wordt een onzekerheid gecreëerd rond het toekomstig gebruik van deze gronden voor landbouw.

Ruimtelijk beleid wordt meer en meer gedelegeerd naar lagere overheden die de ruimte krijgen om zelf doelstellingen voor de open ruimte te ontwikkelen. Een overkoepelende visie en aanpak ontbreekt. Hierdoor is het voor de landbouwsector vaak onduidelijk wat zijn plaats binnen de open ruimte nog zal zijn.

LANDSCHAPSBELEID

In uitvoering van het Open Ruimte Platform- programma 'Voedsel+Land+Schap' werd onderzocht hoe lokaal voedsel kan geproduceerd worden en tegelijk ingezet op die andere functies die de maatschappij verwacht van de open ruimte. Dat leidde in 2021 tot het inspiratieboek Voedsellandschappen.

Er is geen strikte definitie voor een voedsellandschap bepaald maar een aantal aspecten zijn kenmerkend voor een voedsellandschap. Het initiatief voor een voedsellandschap is gebaseerd op een samenwerking tussen landbouwers onderling en tussen landbouwers, het lokaal beleid, lokale maatschappelijke actoren en/of lokale ondernemers. Ze versterken het agrarisch potentieel door een veelzijdig programma, gebaseerd op lokale maatschappelijke, ecologische en economische meerwaarden. Voedsellandschappen laten een diversiteit aan landbouwtypes en -teelten toe. Een voedsellandschap is gebiedsgericht en resulteert in een ruimtelijk project met zorg voor landschapsontwikkeling. Een voedsellandschap vereist geen erkenning van de Vlaamse regering en heeft geen vooraf vastgelegde criteria, in tegenstelling tot landschapsparken en nationale parken. Het concept voedsellandschap mag geen rem zetten op de ontwikkeling van de individuele agrarische bedrijfsvoering en laat ruimte voor de evolutie van de sector. Een voedsellandschap doet landbouwers wel bewuster nadenken over de verdere ontwikkeling van het bedrijf en dat met aandacht voor zijn omgeving.

AANVULLING

achtergrondinfo – standpunten – relevantie studies of cijfers die je wil meegeven

Inspiratieboek Voedsellandschappen:

www.boerenbond.be/publicaties/voedsellandschap-inspiratieboek-2021